

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการทำเครื่องจักสานผักตบชวาและหวาย
กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวาและหวาย
ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง

Cost and return analysis of water hyacinth and rattan wickerwork :
a case study of the water hyacinth and wicker community enterprise,
Ban Ri Subdistrict, Ang Thong Province

ศิริมา แก้วเกิด¹ ภคพล สุนทรโรจน์² ปรางทิพย์ สุขเจริญดีแท้³ และไสว เทศพันธ์⁴
Sirima Kaewkwd Pakaphon Soonthonrot Prangtip Sukcharoendeetae and Sawai Tedpun

Received: 1 August 2022; Revised: 21 August 2022; Accepted: 1 September 2022

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการทำเครื่องจักสานผักตบชวาและหวาย ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวาและหวาย ตำบลบ้านหนองรี จังหวัดอ่างทอง ต้นทุนการผลิตรวมผลิตภัณฑ์ผักตบชวา จำนวน 175,349.58 บาท ส่วนผลิตภัณฑ์จากหวายต้นทุนการผลิตรวมจำนวน 1,487,635.51 บาท เมื่อการเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่ายและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารของการผลิตภัณฑ์ผักตบชวาและหวาย ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา พบว่า รายได้จากการขายผักตบชวา เฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 264,600.00 บาท ต้นทุนขายเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 175,349.58 บาท กำไรขั้นต้นต่อปี 89,250.42 บาท และมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 77,123.70 บาท ส่วนผลิตภัณฑ์หวายมีรายได้จากการขายเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 1,920,000.00 บาท ต้นทุนขายเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 1,487,635.51 บาท กำไรขั้นต้นต่อปี 432,364.49 บาท และมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 418,891.21 บาท จุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ผักตบชวา ขนาดเล็ก เท่ากับ 80.00 หน่วย ขนาดกลาง เท่ากับ 63.00 หน่วย ขนาดใหญ่ เท่ากับ 53.00 หน่วย ผลิตภัณฑ์หวาย ขนาดเล็ก เท่ากับ 61.00 หน่วย ขนาดกลาง เท่ากับ

¹ รองศาสตราจารย์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

E-mail: sirima.k@rmutsb.ac.th

² อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

E-mail: pakaphon.s@rmutsb.ac.th,

³ นักศึกษาปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

⁴ อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ E-mail: sawai.t@rmutsb.ac.th

82.00 หน่วย ขนาดใหญ่ เท่ากับ 62.00 หน่วย สรุปได้ว่า ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานและค่าใช้จ่ายในการผลิต มีการขึ้นลดของราคาหวายและผักตบชวา ทำให้การกำหนดราคาในแต่ละช่วงเวลาไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับต้นทุนของหวายและผักตบชวา ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการใช้ประกอบการ ตัดสินใจในการลงทุนและใช้เป็นข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้สนใจต่อไป

คำสำคัญ : ต้นทุน, ผลตอบแทน, ผลกระทบเครื่องจักสาน

Abstract

The purposes of the research were to study the cost and returns between product of water hyacinth and rattan wickerwork in Ban Ri Subdistrict, Ang Thong Province, interviews with sample groups of the community enterprise group weaving water hyacinth and rattan wickerwork in Ban Nong Ri Subdistrict, Ang Thong Province. The total cost of water hyacinth is 175,349.58 baht and rattan wickerwork is 1,487,635.51 baht. When comparing incomes expenses and administrative expenses of products found the average annual sales revenue of water hyacinth is 264,600.00 baht the average annual cost of sales is 175,349.58 baht the annual gross profit is 89,250.42 baht and the average net income is per year is equal to 77,123.70 baht, the rattan wickerwork income from selling boxes made from rattan averages per year is 1,920,000.00 baht per month the average cost of sales per year is 1,487,635.51 baht gross profit per year 432,364.49 baht and average annual net profit is 418,891.21 baht. Break – even point of small water hyacinth products is 80.00 units, medium units are 63.00, large units equal to 53.00 units, small rattan products are 61.00, medium units are 82.00, large units equal to 62.00 units. In conclusion, direct raw material costs Labor costs and production costs There is an increase in the price of rattan and vegetables falling Java. Causing the pricing in each period to be different depending on the cost of rattan and water hyacinth Which the results from this study will be very useful in the operation Make investment decisions and continue to use it as information for those involved or interested parties.

Keyword : Cost , Return, Wicker Products

บทนำ

ปัจจุบันรัฐบาล ได้ใช้นโยบายการสร้างรายได้ให้กับประชาชน โดยได้จัดทุกจังหวัดได้ดำเนินการสนับสนุนให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาการพัฒนาสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ เพื่อที่จะสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนได้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้วสิ่งหนึ่งที่รัฐบาลได้ดำเนินการคือ การผลักดันนโยบายจากรากหญ้าสู่รากแก้ว ซึ่งให้ความสำคัญในการมุ่งเสริมสร้างศักยภาพสินค้าและมูลค่าเพิ่มในการผลิตและบริการ โดยการผลิตหรือจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ด้วยการต่อยอดทักษะภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ เพื่อเกิดความแตกต่างในผลิตภัณฑ์ สามารถพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองสอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นให้สามารถจำหน่ายทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ (กรมพัฒนาชุมชน, 2561) โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล ที่แถลงต่อรัฐสภาไทย มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้แต่ละชุมชนได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้และประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพด้วยการดำรงรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่น

ในการการบริหารต้นทุนองค์กรต้องมีการวิเคราะห์ทั้งในเรื่องของสินทรัพย์ หนี้สินส่วนของผู้เจ้าของรวมถึงผลตอบแทนให้มีศักยภาพสูงที่สุดในการปฏิบัติงาน โดยใช้ต้นทุน ค่าใช้จ่ายที่ยืดหยุ่น และผันแปรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละช่วงเวลาที่แตกต่างกัน (ธีรพล แซ่ตั้ง, 2556) การบริหารต้นทุนคือการพยายามลดค่าใช้จ่ายทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็นโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนและวัดผลได้เร็วที่สุดในรูปของตัวเลขค่าใช้จ่ายที่ลดลงทันที แต่การลดค่าใช้จ่ายอาจจะส่งผลเสียกับคุณภาพของสินค้า – บริการที่ลูกค้าจะได้รับก็เป็นได้ ดังนั้น การบริหารต้นทุนอาจจะไปได้ทั้งสองแนวทาง คือ ลดต้นทุนโดยไม่กระทบกับคุณภาพสินค้าและบริการหรือการเพิ่มคุณภาพและภาพลักษณ์ให้กับสินค้าและบริการเพิ่มราคาขาย โดยวิธีการบริหารต้นทุนทั้งสองแนวทางจะทำให้ผู้ประกอบการได้รับกำไรสุทธิที่มากขึ้น ในขณะเดียวกันผู้บริโภคก็จะไม่ได้รับสินค้าและบริการที่แย่ลงกว่าเดิม (อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์, 2559)

ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง เป็นสังคมเกษตรกรรม เครื่องมือเครื่องใช้ส่วนใหญ่ทำจากวัสดุพื้นฐานที่ทำขึ้นอย่างง่าย ไม่ซับซ้อน ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นที่พบจะใช้วัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติในการผลิต เช่น หวาย ผักตบชวา ไม้ไผ่ ดินธรรมชาติ ดินกอก หล้าแฝก เป็นต้น ปัจจุบันผู้ผลิตได้นำวัสดุในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น เครื่องจักสาน ผ้าทอมือ เพอร์นิเจอร์ไม้ ตะกร้า กระเป๋า กล้องเสื้อ เป็นต้น การจักสานเป็นลักษณะงานที่มีความสัมพันธ์กับมนุษย์และเป็นงานหัตถกรรมที่เก่าแก่มี

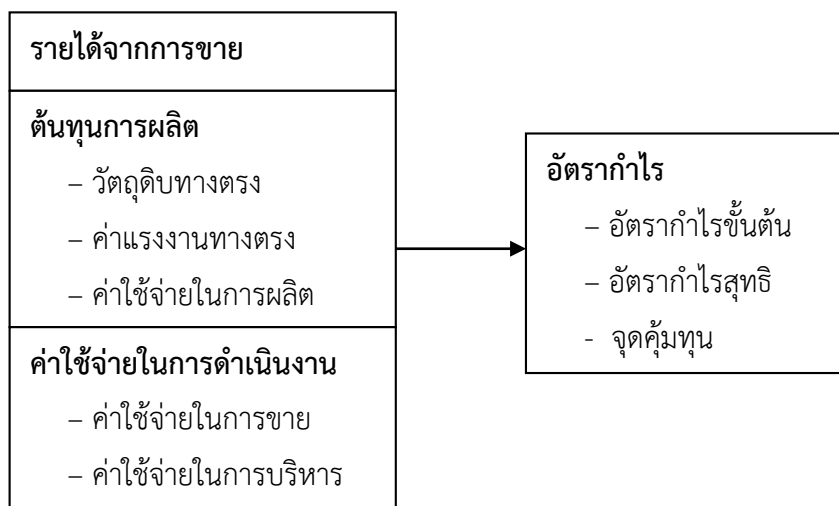
มาหลายชั่วอายุคน ทำเพื่อประโยชน์ใช้สอยสำหรับการดำรงชีวิต มีการพัฒนารูปแบบให้สวยงาม ขึ้นอยู่กับความคิดผู้ผลิต เพราะในอดีตผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ ผักตบชวา หวาย จะทำสำหรับไว้ใช้ในครัวเรือนและจับสัตว์ไม่ได้ทำไว้เพื่อจำหน่าย ปัจจุบันรัฐบาลได้มีการส่งเสริมให้ใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญามาสร้างมูลค่าเพิ่ม จึงเป็นจุดเริ่มต้นให้แต่ละชุมชนคิดที่จะทำผลิตภัณฑ์หรือบริการ เพื่อจำหน่ายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านรูปแบบ มีวิวัฒนาการทางด้านการผลิต เป็นผลมาจากการเรียนรู้ ทักษะและความชำนาญ ทำให้สร้างสรรค์ดัดแปลง แต่ง เติม เพิ่มและลดรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งทางด้านการใช้สอยและความงาม

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญในเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนมีความสนใจที่จะศึกษา การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการทำเครื่องจักสานผักตบชวาและหวาย กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวาและหวาย ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นทางเลือกและเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มในการพัฒนาต่อยอดเชิงพาณิชย์ เพื่อเป็นการรักษา ภูมิปัญญาให้คงอยู่ สามารถเป็นอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชน ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ต่าง ๆ ซึ่งผลจากการศึกษาที่ได้ใช้เพื่อเป็นแนวทางที่จะสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนจักสานผักตบชวาและหวายให้ดีขึ้นและเป็นข้อมูลในการตั้งราคาสินค้า ให้สามารถสร้างความ ได้เปรียบและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวาและหวาย ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงพัฒนาลดต้นทุนการผลิตและรักษาผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวตามแบบหรือลวดลายที่ทำสืบต่อกันและดำรงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาด้านต้นทุนการผลิตและผลการตอบแทนจากการผลิตจักสานจากผักตบชวาและหวาย ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวาและหวาย ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวา และหวาย ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวาและหวาย ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ออกแบบขึ้นมาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของการศึกษาและกรอบที่กำหนดขึ้น โดยมีข้อความที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวาและหวาย ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง ประกอบด้วย คำถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการกระบวนการผลิตจักสานผักตบชวาและหวาย ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต รายได้ และผลตอบแทนจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวาและหวาย ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคทั้งจากด้านกระบวนการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวาและหวาย ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ในการสร้างเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ทำการทบทวนวรรณกรรมโดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและผลตอบแทน

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ผู้ศึกษาได้ทำการทบทวนวรรณกรรมมาแล้วเบื้องต้นเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทน

2.3 นำแบบแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการที่ปรึกษา เพื่อให้มีความถูกต้องและครอบคลุมมากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ขอหนังสือรับรองเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ถึงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวาและหวาย ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือรับรองเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ยื่นต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวาและหวาย ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่าง โดยและรอรับแบบสอบถามคืนทันทีด้วยตัวเอง

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ด้วยโปรแกรมประมวลผลทางสถิติ

4. สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ((Descriptive Method) ซึ่งจะใช้ตารางเพื่อเป็นการอธิบายสภาพกระบวนการผลิต ปริมาณการผลิต ต้นทุนการผลิต และการใช้ปัจจัยการผลิตของผู้ผลิตจักสานผักตบชวาและหวาย

4.2 อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)

4.2.1 อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin)

$$\begin{aligned}\text{อัตรากำไรขั้นต้น} &= \frac{\text{กำไรขั้นต้น} \times 100}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \\ &= \%\end{aligned}$$

4.2.2 อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) เป็นอัตราส่วนที่แสดงว่า ขาย 100 บาท มีกำไรสุทธิเท่าไร

$$\begin{aligned}\text{อัตรากำไรสุทธิ} &= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} \times 100}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \\ &= \%\end{aligned}$$

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method)

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละของการผลิตผลิตภัณฑ์ผักตบชวาและหวาย

รายการ	จำนวน (หน่วย)	ร้อยละ
ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา ขนาดเล็ก	180.00	15.79
ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา ขนาดกลาง	180.00	15.79
ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา ขนาดใหญ่	180.00	15.79
รวมผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา	540.00	47.37
ผลิตภัณฑ์จากหวาย ขนาดเล็ก	120.00	10.53
ผลิตภัณฑ์จากหวาย ขนาดกลาง	240.00	21.05
ผลิตภัณฑ์จากหวาย ขนาดใหญ่	240.00	21.05
รวมผลิตภัณฑ์จากหวาย	600.00	52.63
รวมทั้งหมด	1,140.00	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า การผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวาและหวาย ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง ส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์จากหวาย จำนวน 600.00 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 52.63 และ ผลิตภัณฑ์จากหวาย จำนวน 540.00 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 47.37

ตารางที่ 2 สรุปเปรียบเทียบต้นทุนในการผลิตผลิตภัณฑ์ผักตบชวาและหวายจำแนกตามประเภทของต้นทุนการผลิต

รายการ	ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา		ผลิตภัณฑ์จากหวาย	
	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง				
ผักตบชวา	27,000.00	15.40		
หวาย			384,000.00	25.81
โครงไม้สัก			459,264.00	30.87
รวมต้นทุนค่าวัตถุดิบทางตรง	27,000.00	15.40	843,264.00	56.68
ต้นทุนค่าแรงงานทางตรง				
ค่าแรงงานทางตรง	81,000.00	46.19	570,000.00	38.32
รวมต้นทุนค่าแรงงานทางตรง	81,000.00	46.19	570,000.00	38.32

ค่าใช้จ่ายการผลิต				
วัตถุดิบทางอ้อม	37,672.29	21.48	41,398.80	2.78
ค่าแรงงานทางอ้อม	5,684.40	3.24	6,315.60	0.42
ค่าน้ำประปา	1,136.88	0.65	1,263.12	0.08
ค่าไฟฟ้า	8,526.60	4.86	9,473.40	0.64
ค่าซ่อมแซม	1,136.88	0.65	1,263.12	0.08
ค่าเสื่อมราคา	1,037.39	7.53	1,152.66	1.00
รวมค่าใช้จ่ายในการผลิต	55,194.44	38.41	60,866.70	5.00
รวมต้นทุนการผลิต	163,194.44	100.00	1,474,130.70	100.00

*หมายเหตุ ค่าเสื่อมราคา ปันส่วนตามสัดส่วนของจำนวนหน่วยที่ผลิต

จากตารางที่ 2 พบว่า ต้นทุนในการผลิตภัณฑ์ผักตบชวาและหอยจำแนกตามประเภทของต้นทุนการผลิต ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา ต้นทุนการผลิตรวม จำนวน 163,194.44 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 ประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบทางตรง จำนวน 27,000.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.40 ค่าแรงงานทางตรง จำนวน 81,000.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.19 และค่าใช้จ่ายการผลิต จำนวน 55,194.44 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.41 ส่วนผลิตภัณฑ์จากหอย ต้นทุนการผลิตรวม จำนวน 1,474,130.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 ประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบทางตรง จำนวน 843,264.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.68 ค่าแรงงานทางตรง จำนวน 570,000.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.32 และค่าใช้จ่ายการผลิต จำนวน 60,866.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 สรุปการเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ของการผลิตภัณฑ์ผักตบชวาและหอย

รายการ	ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา		ผลิตภัณฑ์จากหอย	
รายได้จากการขาย	264,600.00		1,920,000.00	
หัก ต้นทุนการขาย				
วัตถุดิบทางตรง	27,000.00		843,264.00	
ค่าแรงงานทางตรง	81,000.00		570,000.00	
ค่าใช้จ่ายการผลิต	55,194.44	163,194.44	60,866.70	1,474,130.70
กำไรขั้นต้น	101,405.56		445,869.30	
หักค่าใช้จ่าย				
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	24,281.86		26,978.14	
กำไรสุทธิ	77,123.70		418,891.16	

จากตารางที่ 3 พบว่า รายได้ ค่าใช้จ่าย และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ของการผลิตพันธุ์ ผักตบชวาและหอย ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา รายได้จากการขายผักตบชวา เฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 264,600.00 บาท เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 22,050.00 บาท ต้นทุนขายเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 163,194.44 บาท เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 13,599.54 บาท กำไรขั้นต้นต่อปี 101,405.56 บาท เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 8,450.46 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เท่ากับ 24,281.86 บาท เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 2,023.49 บาทและมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 77,123.70 บาท เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 6,426.98 บาท ส่วนผลิตภัณฑ์หอย รายได้จากการขายกล่องทำจากหอย เฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 1,920,000.00 บาท เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 160,000.00 บาท ต้นทุนขายเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 1,474,130.70 บาท เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 122,844.23 บาท กำไรขั้นต้นต่อปี 445,869.30 บาท เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 37,155.78 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เท่ากับ 26,978.14 บาท เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 2,248.18 บาทและมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 418,891.21 บาท เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 34,907.60 บาท

2. อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)

2.1 อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin)

ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

$$\begin{aligned}\text{อัตรากำไรขั้นต้น} &= \frac{\text{กำไรขั้นต้น} \times 100}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \\ &= \frac{101,405.56 \times 100}{264,600.00} \\ &= 38.32 \%\end{aligned}$$

ผลิตภัณฑ์จากหอย

$$\begin{aligned}\text{อัตรากำไรขั้นต้น} &= \frac{\text{กำไรขั้นต้น} \times 100}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \\ &= \frac{445,869.30 \times 100}{1,920,000.00} \\ &= 23.22\%\end{aligned}$$

2.2 อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

$$\begin{aligned}\text{อัตรากำไรสุทธิ} &= \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \\ &= \frac{77,123.70 \times 100}{264,600.00} \\ &= 29.15 \%\end{aligned}$$

ผลิตภัณฑ์จากหอย

$$\begin{aligned}\text{อัตรากำไรสุทธิ} &= \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \\ &= \frac{418,891.21 \times 100}{1,920,000.00} \\ &= 21.82 \%\end{aligned}$$

3. จุดคุ้มทุน

ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา

$$\begin{aligned}\text{จุดคุ้มทุน} &= \frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}} \\ &= \frac{24,281.86}{0.3832} \\ &= 63,366.02 \text{ บาท}\end{aligned}$$

ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา ขนาดเล็ก $63,366.02 \times 180/540 = 21,122.01$ บาท หรือ 117 หน่วย

ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา ขนาดกลาง $63,366.02 \times 180/540 = 21,122.01$ บาท หรือ 117 หน่วย

ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา ขนาดใหญ่ $63,366.02 \times 180/540 = 21,122.01$ บาท หรือ 117 หน่วย

$$\begin{aligned}
 \text{ผลิตภัณฑ์หว่าย} \\
 \text{จุดคุ้มทุน} &= \frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}} \\
 &= \frac{26,978.14}{0.2322} \\
 &= 116,184.93 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

ผลิตภัณฑ์หว่าย ขนาดเล็ก $116,184.93 \times 120/600 = 23,236.99$ บาท หรือ 194 หน่วย

ผลิตภัณฑ์หว่าย ขนาดกลาง $116,184.93 \times 240/600 = 46,473.97$ บาท หรือ 194 หน่วย

ผลิตภัณฑ์หว่าย ขนาดใหญ่ $116,184.93 \times 240/600 = 46,473.97$ บาท หรือ 194 หน่วย

4. ปัญหาและอุปสรรคการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาและหว่าย

- 4.1 ผักตบชวาและหว่ายมีราคาแพง
- 4.2 ขาดแคลนแรงงาน
- 4.3 ค่าแรงงานปัจจุบันมีอัตราสูงขึ้น
- 4.4 ความไม่แน่นอนเรื่องของราคาผลิตภัณฑ์
- 4.5 การโฆษณาประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง
- 4.6 การถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง/นายหน้า
- 4.7 ความไม่แน่นอนในตัวผู้ซื้อ ไม่มีลูกค้าประจำ
- 4.8 นักท่องเที่ยวมีอย่างไม่สม่ำเสมอ

จากการศึกษา พบว่า การผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวาและหว่าย ตำบลบ้านรี จังหวัดอ่างทอง เป็นผลิตภัณฑ์จากหว่าย จำนวน 600.00 หน่วยต่อปี คิดเป็นร้อยละ 52.63 และ ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา จำนวน 540.00 หน่วยต่อปี คิดเป็นร้อยละ 47.37

ต้นทุนที่ใช้ในการผลิตและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานผลิตภัณฑ์ผักตบชวาขนาดเล็กภาพรวม เท่ากับ 227.21 บาท ซึ่งประกอบด้วย วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจำนวน 94.76 บาทต่อหน่วย ค่าแรงงานที่ใช้ในการผลิตจำนวน 110.53 บาทต่อหน่วย ค่าใช้จ่ายในการผลิตจำนวน 21.92 บาทต่อหน่วย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจำนวน 44.97 บาทต่อหน่วย

ต้นทุนที่ใช้ในการผลิตและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานผลิตภัณฑ์ผักตบชวากลางภาพรวม เท่ากับ 302.24 บาท ซึ่งประกอบด้วย วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจำนวน 119.79 บาทต่อหน่วย ค่าแรงงานที่ใช้ในการผลิตจำนวน 160.53 บาทต่อหน่วย ค่าใช้จ่ายในการผลิตจำนวน 21.92 บาทต่อหน่วย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจำนวน 44.97 บาทต่อหน่วย

ต้นทุนที่ใช้ในการผลิตและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานผลิตภัณฑ์ผักตบชวาขนาดใหญ่ภาพรวม เท่ากับ 377.21 บาท ซึ่งประกอบด้วย วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจำนวน 144.76 บาทต่อหน่วย ค่าแรงงานที่ใช้ในการผลิตจำนวน 210.53 บาทต่อหน่วย ค่าใช้จ่ายในการผลิตจำนวน 21.92 บาทต่อหน่วย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจำนวน 44.97 บาทต่อหน่วย

ต้นทุนที่ใช้ในการผลิตและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานผลิตภัณฑ์หอยขนาดเล็กภาพรวมเท่ากับ 1,238.37 บาท ซึ่งประกอบด้วย วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจำนวน 1,064.34 บาทต่อหน่วย ค่าแรงงานที่ใช้ในการผลิตจำนวน 152.11 บาทต่อหน่วย ค่าใช้จ่ายในการผลิตจำนวน 21.92 บาทต่อหน่วย และ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจำนวน 44.97 บาทต่อหน่วย

ต้นทุนที่ใช้ในการผลิตและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานผลิตภัณฑ์หอยขนาดกลางภาพรวม เท่ากับ 1,775.14 บาท ซึ่งประกอบด้วย วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจำนวน 1,389.01 บาทต่อหน่วย ค่าแรงงานที่ใช้ในการผลิตจำนวน 364.21 บาทต่อหน่วย ค่าใช้จ่ายในการผลิตจำนวน 21.92 บาทต่อหน่วย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจำนวน 44.97 บาทต่อหน่วย

ต้นทุนที่ใช้ในการผลิตและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานผลิตภัณฑ์หอยขนาดใหญ่ภาพรวม เท่ากับ 2,231.14 บาท ซึ่งประกอบด้วย วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจำนวน 1,765.01 บาทต่อหน่วย ค่าแรงงานที่ใช้ในการผลิตจำนวน 444.21 บาทต่อหน่วย ค่าใช้จ่ายในการผลิตจำนวน 21.92 บาทต่อหน่วย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจำนวน 44.97 บาทต่อหน่วย

รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผักตบชวาขนาดเล็กจำนวน 70,200.00 บาท เฉลี่ย 390 บาทต่อหน่วย รายได้จากการขายกระเป๋าสตางค์ผักตบชวาขนาดกลางจำนวน 88,200.00 บาท เฉลี่ย 490 บาทต่อหน่วย รายได้จากการขายกระเป๋าสตางค์ผักตบชวาขนาดใหญ่จำนวน 106,200.00 บาท เฉลี่ย 590 บาทต่อหน่วย

รายได้จากการขายกล่องหอยขนาดเล็กจำนวน 240,000.00 บาท เฉลี่ย 2,000 บาทต่อหน่วย รายได้จากการขายกล่องหอยขนาดกลางจำนวน 720,000.00 บาท เฉลี่ย 3,000 บาทต่อหน่วย รายได้จากการขายกล่องหอยขนาดใหญ่จำนวน 960,000.00 บาท เฉลี่ย 4,000 บาทต่อหน่วย

อภิปรายผล

ต้นทุนที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ผักตบชวาขนาดเล็กภาพรวม เท่ากับ 227.21 บาท ขนาดกลางภาพรวม เท่ากับ 302.24 บาท ขนาดใหญ่ภาพรวม เท่ากับ 377.21 บาท รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผักตบชวาขนาดเล็กจำนวน 70,200.00 บาท เฉลี่ย 390 บาท ขนาดกลางจำนวน 88,200.00 บาท เฉลี่ย 490 บาทต่อหน่วย ขนาดใหญ่จำนวน 106,200.00 บาท เฉลี่ย 590 บาทต่อหน่วย ส่วนต้นทุนที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์หอยขนาดเล็กภาพรวมเท่ากับ 1,238.37 บาท ขนาด

กลางภาพรวมเท่ากับ 1,775.14 บาท ขนาดใหญ่ภาพรวมเท่ากับ 2,231.14 บาท รายได้จากการขาย กล่องหยาขนาดเล็กจำนวน 240,000.00 บาท เฉลี่ย 2,000 บาทต่อหน่วย ขนาดกลางจำนวน 720,000.00 บาท เฉลี่ย 3,000 บาทต่อหน่วย ขนาดใหญ่จำนวน 960,000.00 บาท เฉลี่ย 4,000 บาทต่อหน่วย เปรียบเทียบ รายได้ ค่าใช้จ่าย ของการผลิตฝักตบขวาและหยา ผลิตภัณฑ์ ฝักตบขวา ผลิตภัณฑ์ฝักตบขวา มีอัตรากำไรขั้นต้นเท่ากับ 38.32% อัตรากำไรสุทธิเท่ากับ 29.15% ผลิตภัณฑ์จากหยา มีอัตรากำไรขั้นต้นเท่ากับ 23.22% อัตรากำไรสุทธิเท่ากับ 21.82% จุดคุ้มทุน ของผลิตภัณฑ์ฝักตบขวา ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เท่ากับ 117 หน่วย จุดคุ้มทุนของ ผลิตภัณฑ์จากหยา ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เท่ากับ 194 หน่วย ซึ่งจะพบว่า จุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์จากหยา ขนาดเล็ก มีจุดคุ้มทุนที่สูงกว่ายอดขายที่มีจำนวน 120 หน่วย ดังนั้น จากจุดคุ้มทุนที่สูงกว่าหน่วยขาย จะทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดทุนสอดคล้องกับ นวัตกรรมนอร์ด (2560) ได้ศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชน กลุ่มหัตถกรรมจักสานพื้นบ้าน บ้านดงชะพลู ตำบลบางมะฝ่อ อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ และสอดคล้องกับปรารณา คงสำราญ (2550) ได้ศึกษาวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานฝักตบขวา OTOP ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจักสานฝักตบขวาบ้านมหานาม ในจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการของขั้นตอนการผลิตงานหัตถกรรมจักสานฝักตบขวาบ้านมหานามนั้น การผลิต ประกอบด้วยการจักสานแบบดั้งเดิมและการจัดสรรในรูปแบบที่พัฒนาขึ้นตามความต้องการของตลาด ลักษณะในการจักสานเป็นการผลิตงานภายในครอบครัวและในชุมชนบ้านมหานาม การจำหน่าย ผลิตภัณฑ์สามารถจำหน่ายในประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศ ผลจากการศึกษารังนี้เห็นได้ว่า เกิดการพัฒนาการรูปแบบของผลิตภัณฑ์จักสานฝักตบขวา มีการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์จักสาน ให้ตรงตามความต้องการของตลาด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ มีการจัดอบรม เรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนการ จำแนกต้นทุน หรือการวางระบบบัญชีต้นทุนและการจัดทำบัญชีแก่กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ประเภทงาน จักสานของวิสาหกิจชุมชน

1.2 ควรจัดทำระบบบัญชีต้นทุนด้วยคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปที่เหมาะสมให้กับ กลุ่มผลิตภัณฑ์ประเภทงานจักสานของวิสาหกิจชุมชน

1.3 ควรมีผู้ทำบัญชี ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง และ สามารถนำเอกสารข้อมูลทางการบัญชีมาใช้ในการบริหารจัดการควบคุมทั้งในด้านการผลิตและดำเนินงานของกลุ่มจักสาน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการลดต้นทุนการผลิตของการผลิตเครื่องจักสาน เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กลุ่มต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยและพัฒนาเกี่ยวกับโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาชุมชน, (2561). สรุปรายงานยอดจำหน่ายสินค้า OTOP (แยกตามประเภทผลิตภัณฑ์).

[Online] Available: http://203.114.112.231/cddcenter/cdd_report/otop_r07php?&year=2554&month_id=9. ค้นเมื่อ [19 สิงหาคม 2561].

ธีรพล แซ่ตั้ง. (2556). IRM : CRM การตลาดมุ่งสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: ไทยคุน แบรินด์เอจ.

นัฐธีรนนท์ รอดชื่น. (2560). “การออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นวิสาหกิจชุมชน กลุ่มหัตถกรรมจักสานพื้นบ้าน บ้านดงชะพลู ตำบลบางมะฝ่ออำเภอกอพระ จังหวัดนครสวรรค์”. วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 8 (1) ; (มกราคม – มิถุนายน 2560) : 12 – 23.

ปรารธนา คงสำราญ. (2550). การศึกษาวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานผักตบชวาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจักสานผักตบชวาบ้านมหานาม ในจังหวัดอ่างทอง. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์. (2559). การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพฯ : บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น.